

(VKR VIII, 353), el REW (6999), MLWagner, Colom. —² Consta només a la zona del Sulcis, en la part interior i conservadora del Campidano M. L. Wagner ja indicava que era d'allí (RFE IV, 241 i BDC x, 145) i manllevat del cat.; en el *DEtSdo* II, 334a es limita a confirmar-ho citant-lo d'un saine de Melis, amb vaga explicació «cosa indeterminada», la frase exclamativa «Ih manna rai!» Potser 'Eh' gran rai!' o bé 'vella, rai!' O sigui un sentit com el bàsic català de concessió afectiva. —³ En uns mots de la trad. catalana del *Decameron* hi ha gué evident malentès: «per ço me ha fetes comprar aquestes dues perquè lo convit sia pus copiós: e no hi vindràs tu?». Respòs Stacho: —Ben ray que hi vindré» (ix, § 8, 539.7), però l'original porta «Ben sai che io vi verrò!» (ed. 1938, p. 582). És forçós un error de ray per sai ('bé saps prou que sí que hi vindré'). Potser en un ms. italià de mal llegir, el traductor, prenent la s- per r- hi entengué imperfectament el mot cat.; o bé no entenen el traductor prou bé el sentit de l'original ho deixà provisionalment en italià sai i un copista català ho llegí malament a l'atzar; en aquest cas, valor zero. En l'altre fóra indicatiu que en aquell temps existia rai amb el valor de 'segur!, certament'. És molt suposar i en el millor dels casos fóra doncs un indicatiu flaquíssim, inutilitzable si no se'n troben d'altres. Una cita que s'ha donat dels *Set Savis* és en passatge sens dubte corrupte. —⁴ Una frase «això és rall»: 'això no és més que burla, no va de debò', a còpia d'anar-se repetint hauria pogut passar el·lípticament a això rai. Valor quasi nul mentre no se'n trobin paral·lels. L'alternativa de Spitzer rall 'busca de relloige'/ 'pes del relloige', de tota manera és rebutjable: car rall no pot venir de raig (a la manera dels raigs d'una roda) fonèticament, i menys en un text val. del segle xv (ni pesa ha estat 'pes' en català). —⁵ Jeanroy (*Annales du Midi* XIII, 366-71) *ralb 'burla', fundada en el femení ralho dels Misteris alpino-provençals del 1500, del grup del fr. raller; ja hi ha la gran barrera que li oposa Antoine Thomas (*Rom* xxxiii, 1904, 454-5): la -lh no hauria pogut donar -r fonèticament en cap parlar occitànic, si no és molt local i recent: en la major part s'havia de conservar lateral (-l o -l); i, fins en els parlars rodanesos etc., que muden en -r la -lh- interna, cal esperar -y en posició final; ni tampoc en rossellonès, ni enlloc del cat. occidental, ni en les porcions cabdals de l'oriental. Altrament aquests francesos es preocupen poc o gens del català, on el mot és encara més important que a casa seva, i ací haurien pogut trobar algun color encoratjador de la idea de Jeanroy: les coses que ja allegà Spitzer en els seus dos articles i el fet que el masculí rall en el sentit de 'burla' o 'conversa jocosa' és més català modern que no occitànic o cat. ant., l'absència occitana que ja preocupa els dos romanistes francesos i la possible gramaticalització incipient del rall del *Colloqui de les Dames*, que ja he fundat abans, quasi total res, mentre no es trobin bases menys esquivades. —⁶ Pseudo-modèliques.

Com s'ho empassen grans fronts rugosos, ormejats de severes mirades i espanterrants ulleres. Però savis més eixerits no s'estan d'envejar i imitar aquesta noble eina lingüística: ja hem vist que el cabdal erudit jurista Moneva Puyol ingereix un conspicu ray en la seva bella prosa castellana; i el savi linguista, Degà de Tolosa, prof. Jean Séguy, confessa que ell no se sap estar de dir «Ça, ray, je m'en passerai!» (*Est RAraron* III, 332) Valencians què feu? Si tot això és vostre, parlaríeu de «margall»?

RAI III, 'tramada de troncs menats riu avall', forma dialectal que s'ha superposat al cat. ant. raig; inseparable de l'oc. ant. rat(s), radel id. (> fr. radeau), que ve del ll. RATES 'rais, tramades', però el resultat d'aquest en català hauria de ser rats (que és com es diu encara en lloc de rais en pobles de la Noguera), mentre rai(g), igual que el gascó i tol. radj 'rai', l'oc. ant. rai 'munt de troncs d'una foguera', i avui 'ramat, munió', judeo-fr. ant. re(t)z, fr. ant. ré 'rai, tramada', frprov. razel, -zeus, id., semblen correspondre a una base RADIO- o RAD-, que no estem segurs si s'ha de mirar com una alteració romànica, mal explicada, de RATES, o com un mot pre-romà que solament coincidiria, en un avi indoeuropeu, amb el mot llatí (cf., amb terminacions una mica diferents, angl i ags. raefter 'esparra' i 'rai de troncs, tramada', bàltic rō-tl-, prussià ant. riste 'vara', paleoslau ratšite i rēpiš 'pal', lit. ramtis 'puntal', scr. rarabhab 'bàcul'), del qual també s'aparten el riojano antic rades 'fustam de construcció', 'boscúria', i el ll. ridica 'aspre de vinya', amb les seves variants hispàniques i romàniques ráudaqa/ródeg/rodriga/RODRIGÓN, i el ll. rētae 'arbres que sobresurten damunt del riu'; alternativa molt més fidedigna que la primera: probablement, doncs, d'un sototàptic *RADIO- o *RABDIO- (cf. gr. ῥάβδος 'vareta'). □ I^a doc: raig, S. XIV, *Consol.*; ray, 1888, Verdager. «Si algun senyor de nau --- anant a veles o que surt sia en algun loc, se encontrerà ab algun raig de fusta, així com de arbres o de entenes o de veles o de qualque altre lenyam se volrà: si lo senyor de la nau o leny li darà cap o li farà donar, per ço que ell lo tir, si los mercaders qui en la nau seran diran --- que jaquesca anar aquell raig --- e si s'encontrà ab raig e l tirarà --- si per culpa del dan los serà esdevengut aquell dan --- lo senyor de la nau --- n'és tengut ---», *Consolat de Mar*, cap. 214 (Pard., p. 265).

Es la forma que sempre va predominar en la ll. literària, i fins usada amb referència al Baix Segre per Mtre. Jerònim Tayx el 1556-1597: «Junt a la ciutat de Lleyda passa lo riu nomenat Segre, per lo qual vénen moltes provisions ---, entre les quals devalla de la montanya molta fusta --- que, feta una pila de la dita fusta, un y molts hòmens devallen y van sobre aquella, com si anassen en una gran barca; esdevingués que sobre una pila de aquelles, a les quals ells nomenen raig ---» (*Llibre dels Miracles de N. S. del Roser, DAG*, s. v., § 4, el qual dóna el mot tant en la forma raig com ray, § 1, «fustes unides per navegar pels rius, almadia Sin: tramada, vadiguer»).